

FRILUFTS
FRÄMJANDET

VERKSAMHETSPLAN 2020 MED INRIKTNINGSMÅL 2021

Friluftsförbundet Region Öst

VERKSAMHETSPLANEN OCH BUDGET

Verksamhetsplanen utgör basen för den operativa verksamheten för Friluftsförbundet i Region Öst, och beskriver våra övergripande syften med verksamheten, mål och aktiviteter för 2020, samt leder mot vår vision i enlighet med strategi 2022. Vår verksamhetsplan är en del av hela Friluftsförbundets planering för 2020 och mot våra gemensamma mål för 2022.

I tillägg till verksamhetsplanen finns en budget som är en ekonomisk beskrivning av verksamheten och beskriver vilka ekonomiska resurser som finns, hur dessa prioriteras/ används och vilka ramar vi satt för vår ekonomi.

Foto framsida: Johannes Löf.

INNEHÅLL

VERKSAMHETSPLANEN OCH BUDGET	1
FÖRORD	4
INLEDNING	5
Om Friluftsförbundet och Region Öst.....	5
Verksamhetsplan, budget och regionens uppdrag.....	5
Vårt bidrag till ett bättre Sverige.....	6
Friluftsförbundets strategi 2022	6
Friluftsförbundets Nationella Mål 2022	7
Vi bidrar till De nationella friluftspolitiska målen	7
Varumärket Friluftsförbundet.....	8
Ett hållbart friluftsförbundet.....	8
Region östs hållbarhetsarbete.....	8
REGION ÖSTS VERKSAMHET 2020	9
FOKUSOMRÅDEN.....	9
folkhälsarbetet.....	9
friluftsakademien.....	10
Allmänt om vår utbildningsorganisation.....	10
Kursledare.....	10
Barn.....	10
Friluftsförbundet i förskola och skola.....	11
Kanut.....	11
Långfärdsskridskor.....	12
Låglandsvandring och fjäll.....	12
MTB.....	12
Naturparkour.....	13
Alpint.....	13
Ung.....	14
Utblick 2020.....	15
Uppdragsfinansierad verksamhet.....	15
Utvecklingsverksamhet och projekt.....	15
Ökad trygghet och säkra aktiviteter.....	16
Friluftsliv för personer med funktionsnedsättning.....	16
Ökad kunskap om natur och allemansrätt.....	17
Må bra i naturen – ålder är inget hinder.....	17
MoBil -Familjeprojekt i Östergötland.....	17
Inför Friluftslivets år.....	17
Samverkan.....	18
Allmänt.....	18
Studieförbundet.....	18
Isaberg.....	18
Partnerskap för sociala innovationer i Örebro län.....	18
Idéburet offentligt partnerskap, lokala överenskommelser.....	19
Länsstyrelser.....	19

Landsting/Regioner.....	19
Övrigt.....	20
NYCKELTAL FÖR REGIONEN.....	20
Medlemmar i regionen.....	20
Nuläge.....	20
Rekrytera, aktivera, behålla.....	20
Äventyr och ledarkompetenser i regionen.....	21
ORGANISATION.....	21
Övergripande nuläge och prioriterad utveckling.....	21
Administrativt samarbete Öst och Mitt.....	22
Kommunikation.....	22
Demokrati.....	23
Regionstämma.....	23
Styrelsen.....	23
Ekonomi och finansiering.....	23
Ekonomi.....	23
Finansiering.....	23
INRIKTNINGSMÅL FÖR VERKSAMHET FÖR VERKSAMHETSÅREN 2021-2022.....	24

FÖRORD

Tillsammans, som ett Friluftsförbundet, för folkhälsa och livsglädje.

Att få vara med i ett sammanhang som man kan vara stolt över är en förmån och Friluftsförbundet är ett sådant sammanhang. Vi verkar ihop, som en stark kraft och röst för friluftslivet, för tydliga högre syften som att må bättre och ha det roligare. Som del i Friluftsförbundet är Region Öst en medspelare där de övriga är Riks, Regioner, Lokalavdelningar, Kursledare, Ledare och Medlemmar. Vi är många och blir fler och det blir vi för att vi gör något som vi kan vara stolta över. Oavsett var i vår organisation man befinner sig så ska den här livsglädjen och stoltheten finnas för det vi gör är något som inte bara du och jag mår bra av utan alla som kommer i kontakt med oss och deltar får en upplevelse som stärker och ger hälsa och livsglädje.

Allt är inte en dans på rosor men tillsammans gör vi ett jättejobb. Vi har en utmaning i att skapa nya resurser då vi vill så mycket. Vägen dit kan vara krokig men vi har en god grund att stå på vilket känns, utifrån ett region-perspektiv, väldigt bra. Den goda grunden består till stor del av den verksamhet som levereras i lokalavdelningarna av alla våra ledare som regionen har haft förmånen att utbilda. Den består också i vårt varumärke som vi ständigt jobbar med för att göra våra bidragsgivare införstådda med att vi levererar något som stärker hela samhället.

Vi kommer fortsätta att utbilda för en framtid i folkhälsans tecken och vi gör det med glädje samtidigt som vi tar oss an de utmaningar som finns genom att vi gör det tillsammans.

Anders Ohlsson, ordförande Region Öst

INLEDNING

OM FRILUFTSFRÄMJANDET OCH REGION ÖST

Friluftsförbundet är en partipolitiskt och religiöst obunden ideell organisation som genom friluftsliv verkar för folkhälsa, livsglädje och respekt för naturen. Med snart 110 000 medlemmar och 7 000 ledare är vi Sveriges största friluftsförbundet. På fjället, vattnet, snön, isen eller i skogen – året runt och för alla åldrar – skapar våra ledare roliga, trygga och lärorika äventyr. För alla. Friluftsförbundet är pionjärer inom friluftsliv, friluftsanläggningar och utomhuspedagogik. Sedan 1892 har vi värnat friluftslivet och Allemansrätten – unika förmåner som också innebär ett stort ansvar. I stort och smått – tillsammans med oss lär sig barn och vuxna att uppskatta och uppleva naturen.

Friluftsförbundet Region Öst består vid utgången av 2019 av 44 lokalavdelningar, med 12 987 medlemmar (per den 30 september) i Örebro-, Östergötlands, Jönköpings-, Kronobergs- och Kalmar län samt Gotland.

VERKSAMHETSPLAN, BUDGET OCH REGIONENS UPPDRAG

Verksamhetsplanen och budgetdokumentet diskuteras och antas på regionstämman som hålls den 25 april 2020. Dessa dokument prioriterar och sammanfattar vad regionen ska göra under verksamhetsåret.

Vad region ska göra utgår från stadgarna (§8.3.2.): Regionen samordnar och stödjer Lokalavdelningarna inom Regionen:

- Ansvara för stöd och samordning av ledarutbildning i regionen i samarbete med utbildningsteam och riksorganisationen.
- Verka för och följa upp Friluftsförbundets vision och mål utifrån regionala medel och förutsättningar.
- Skapa förutsättningar och stödja lokal verksamhetsutveckling i regionen bland annat genom samarbete med verksamhetsutvecklare.
- Söka bidrag och besluta om hur de regionala och landstingsvisa bidragen används och utöva arbetsgivar- och arbetsledningsansvar.
- Skapa arbetsgrupper och nätverk för utveckling för regionens ledare och lokala verksamheter.
- Ansvara för och säkerställa kommunikation inom regionen.
- Marknadsföra Friluftsförbundet och den regionala verksamheten i möjliga informationskanaler.
- Arbeta för att komplettera de lokala verksamheterna med andra medlemserbjudanden i regionen (t ex förmånliga erbjudanden på friluftsutrustning, boenden m.m.).
- Ansvara för och säkerställa det demokratiska arbetet i regionen.
- Till regionstämman föreslå ombud till Riksstämman/ Årsstämma och Ungdomsstämman.
- Utse friluftsmiljö- och kommunikationsansvarig inom regionen (ideell eller anställd).
- Arrangera regionala verksamhetskonferenser och vid behov stödja arrangerandet av Riksorganisationens årliga stämmor samt Riksstämman.
- På uppdrag av Friluftsförbundets riksorganisation ansvara för arbete med nationella frågor t ex specifikt verksamhetsutvecklingsansvar.
- Rapportera verksamhetsstatistik från regionen vid årliga stämmor och Riksstämmor (enligt överenskomna nyckeltal).
- Årligen före maj månads utgång sända in Verksamhetsberättelse, resultat- och balansräkning samt regionstämmoprotokoll till riksorganisationens kontor.
- Samverka med högskolor och organisationer, myndigheter och företag som kan vara till gagn för Friluftsförbundets verksamhet.
- I övrigt verkställa och följa upp fattade beslut av regionstämman och vad Riksstämman/ Årsstämma beslutat angående regionen.

VÅRT BIDRAG TILL ETT BÄTTRE SVERIGE

- Vi utgår från några av vår tids största samhällsutmaningar som vi möter genom vår ideella kraft som finns i hela Sverige.
- Vi inspirerar, leder och stöttar varandra mot ett hållbart friluftsliv för alla.
- Verksamheten bedrivs främst i våra lokalavdelningar.
- Vi verkar mot gemensamma mål (fler ledare, fler aktiviteter, fler medlemmar) vilket leder till folkhälsa och livsglädje.

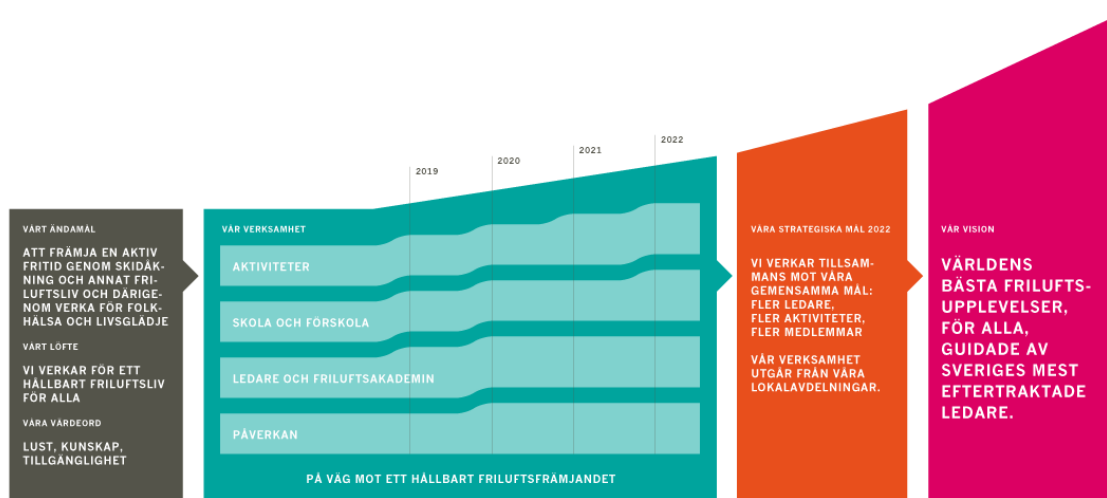
Det är så Friluftsfrämjandet bidrar till ett bättre Sverige.

FRILUFTSFRÄMJANDETS STRATEGI 2022

Friluftsfrämjandet strävar efter att bidra till **folkhälsa** och **livsglädje** för alla och på så sätt vill vi vara med och bidra till ett bättre Sverige. Vi är en ideell organisation som verkar främst genom ledarledda aktiviteter inom friluftsliv. Vi välkomnar också det spontana friluftslivet och vill vara en källa för inspiration, nätverk, kunskap och möjligheter för friluftsliv i alla former.

Vid Riksstämman 2018 beslutades ett nytt Strategidokument (Strategi 2022). Denna strategi kopplar till FN:s globala hållbarhetsmål: <http://www.globalamalen.se> och till de friluftspolitiska målen (se nästa avsnitt) och sammanfattas i bilden som följer.

FRILUFTSRÄMJANDETS NATIONELLA MÅL 2022

ANTAL LEDARE

Fler ledare kan leda fler deltagare och fler aktiviteter

11 000 ledarkompetenser

ANTAL AKTIVITETSTIMMAR

Fler aktivitetstimmar leder till folkhälsa

12,5 miljoner aktivitetstimmar

ANTAL MEDLEMMAR

Fler medlemmar leder till folkhälsa och livsglädje, samt ger oss en starkare röst

125 000 medlemmar

Som stöd till de övergripande målen finns också mål för **Varumärkeskännedom, Attraktivitet, Insamlade medel, samt Omsättning.**

VI BIDRAR TILL DE NATIONELLA FRILUFTSPOLITISKA MÅLEN

Friluftsrämjandet Region Öst är en regional aktör som bidrar till förverkligandet av Sveriges nationella mål för friluftspolitiken. Syftet är att stödja människors möjligheter att vara i naturen och utöva friluftsliv, med allemansrätten som grund.

Riksdagen har satt upp 10 mål för friluftspolitiken som tillsammans bidrar till detta:

1. Tillgänglig natur för alla.
2. Starkt engagemang och samverkan för friluftslivet.
3. Allemansrätten – värna och sprida kunskap.
4. Tillgång till natur för friluftsliv.
5. Attraktiv tätortsnära natur.
6. Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling.
7. Skyddade områden som resurs för friluftslivet.
8. Ett rikt friluftsliv i skolan.
9. Friluftsliv ger god folkhälsa.
10. God kunskap om friluftslivet.

VARUMÄRKET FRILUFTSFRÄMJANDET

Vårt varumärke handlar om hur vi uppfattas. Det är den samlade bilden av Friluftsförbundet och ett arbete som vi alla är med och bidrar till genom hur vi ser ut, hur vi bemöter varandra och den känsla som vi lämnar kvar efter det att någon varit i kontakt med oss. Ett känt och uppskattat varumärke gör att vi enklare kan arbeta för vårt ändamål.

Friluftsförbundets varumärkesarbete baseras på vår varumärkesplattform – Blå boken och den grafiska profilen, och på vårt ledarskap och på våra värderingar. Mer utförlig beskrivning finns i separata dokument.

ETT HÅLLBART FRILUFTSFRÄMJANDET

Att vara aktiva i övergången till ett hållbart samhälle är en självklarhet för Friluftsförbundet. Vi ska sträva efter att vara en hållbar organisation. Vi är övertygade om att vårt hållbarhetsarbete är en förutsättning för att verka för vårt ändamål.

Våra viktigaste hållbarhetsfrågor är de frågor där vi genom vår verksamhet kan maximera vår positiva påverkan eller minimera vår negativa inverkan. Vår utgångspunkt grundar sig på FN:s globala hållbarhetsmål. Friluftsförbundets hållbarhetsplattform beskrivs i sin helhet i Strategi 2022. För att kunna följa hur vi bidrar mot ett mer hållbart samhälle så har vi delat upp våra viktigaste hållbarhetsfrågor i fyra långsiktiga fokusområden som är ett förtydligande och en fortsättning på det hållbarhetsarbete som Friluftsförbundet arbetat med under lång tid. Våra långsiktiga fokusområden:

1. Att göra friluftslivet tillgängligt för alla.
2. Att säkerställa en tillgänglig friluftsmiljö i hela Sverige.
3. Att minska inverkan på ekosystem och klimat och bidra till den biologiska mångfalden.
4. Att främja demokrati och samarbete.

REGION ÖSTS HÅLLBARHETSARBETE

Region Öst vill verka för ett friluftsliv tillgängligt för alla där vi skapar och inspirerar till aktiviteter för mångfald genom att vara välkomnande för grupper med särskilda behov. Exempelvis individer med annan etnisk/kulturell bakgrund, seniorer och individer med olika funktionsnedsättning. Detta arbete görs främst via särskilda satsningar såsom Må Bra i Naturen för daglediga och seniorer, Allergisäkra äventyr för barn och unga med astma och allergi, paraskidåkning för individer med funktionsnedsättningar. Ambitionen är att under 2020 i Östergötland även vara med och starta upp ett arbete (MoBil) riktat till familjer med barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden för ökad inkludering i föreningslivet.

Friluftsmiljö är en förutsättning för vår verksamhet. Att naturen via allemansrätten är tillgänglig på både kort och lång sikt är avgörande för det rörliga friluftslivet. Som friluftsförbundet har vi flera uppdrag, ett av dem är att verka för att friluftslivets intressen väger lika tungt i samhällsplaneringen som andra intressen. Ett annat är att utveckla individer genom att öka deras känsla för naturvärden, hänsyn, omdöme och personligt ansvarstagande i förhållande till naturen. Genom att delta i samhällsdebatten, värna allemansrätten, svara på remisser, knyta kontakter med myndigheter och organisationer ökar vi förståelsen för friluftsmiljöns värden. Friluftsförbundet Region Öst finns representerat i viltförvaltningsdelegationer, naturvårdsråd eller liknande grupper, kopplade till respektive länsstyrelse. Under 2020 är planen att identifiera möjligheterna till en regional friluftsmiljögrupp inom Region Öst, i syfte att utbyta erfarenheter och lägga upp gemensamma strategier i det fortsatta arbetet inom respektive län.

Agenda 2030 är en global agenda för förändring mot ett hållbart samhälle. Nyckeln till ett framgångsrikt genomförande av agendan är att det finns en bred delaktighet i omställningen. Sverige ska vara ett land i hållbar utveckling. Friluftsförbundet medverkar under 2020 inom Region Öst i samtalen med de olika länsstyrelserna om genomförandet av den handlingsplan med sex fokusområden som regeringen tagit fram för att underlätta olika samhällsaktörers bidrag till fortsatt omställning.

REGON ÖSTS VERKSAMHET 2020

FOKUSOMRÅDEN

Våra fokusområden är områden som vi ser att vi behöver lägga extra kraft på under verksamhetsåret. När hela Friluftsförbundet fokuserar på samma fokusområden skapar vi tillsammans en större kraft för förbättring, en större kraft för att nå fler som kan få uppleva friluftslivets positiva effekter. Region Östs fokus för 2020:

- Friluftsakademien med fortsatt utveckling av våra kursledare och team.
- Ansöka om medel för "Må bra i Naturen - Ålder är inget hinder" samt, om medel beviljas, vara med och starta upp "MoBil".
- Göra förberedelser för att arrangera riksstämman 2021.
- Organisatoriskt ledarskap: Genomföra ett introduktionsprogram för ny styrelse ihop med anställda.
- Genomföra strukturförändring på regionkontoret.
- Fortsatt utveckling av samverkan med det offentliga.
- Ta fram en handlingsplan för finansiering.

FOLKHÄLSOARBETET

Intresset för friluftsliv och Friluftsförbundet ökar i landet. De senaste tre åren har antalet medlemmar ökat med cirka fem procent per år. I Region Öst har den procentuella ökningen av medlemsantalet varit ännu större, cirka 8 procent per år, vilket är mycket positivt. Friluftsförbundet är en plattform för tillväxt och folkhälsa - det är en av våra kritiska framgångsfaktorer.

En gemensam nämnare för våra aktiviteter är naturupplevelsen och den sociala gemenskapen tillsammans med andra. I vårt aktivitetsutbud vänder vi oss till alla åldersgrupper, från de minsta barnen till ungdomar, vuxna och seniorer. Ledarna har en kvalitetssäkrad och gedigen utbildning som ger deltagarna trygghet och merupplevelse. Vi har ingen tävlingsinriktad verksamhet, utan vill istället ge ett alternativ till all sådan verksamhet som finns idag.

Människan behöver natur för upplevelser, återhämtning och rekreation, inte minst orörd natur. Eftersom Allemansrätten är grunden för vår verksamhet är hänsynen till miljön framträdande. Allemansrätten är inte en självklar rättighet utan en skyldighet vi har att förvalta och förhålla oss till. Konsten att lämna en tillfälligt lånad plats i naturen utan spår, är ett exempel på praktik av Allemansrätten. Miljötanken finns även med på andra sätt i Friluftsförbundets verksamhet. Resursanvändning och aktiva miljöval av material är viktigt för oss. Merparten av våra aktiviteter utövas i lokalavdelningarnas närmiljö på gång- eller cykelavstånd från hemmet. Lokalavdelningarna har en viktig uppgift att arbeta för att värna naturområden i närområdet, vilket är en grundförutsättning för ett hälsofrämjande och hållbart friluftsliv.

Förhållandet till natur och miljö finns alltid med i alla våra verksamheter för barn och ungdomar. Våra barn- och ungdomsverksamheter kallas Öppna skogsgläntan, Skogsknopp, Skogsknytte, Skogsmulle, Strövare, Friluftsgården och TVM (Tre Vildmarks Mål). Barn och ungdomar deltar i åldersanpassade uteaktiviteter i lokalavdelningarnas närområde. Inom ungdomsverksamheten utvecklas friluftskunskaper för att de unga på egen hand tillsammans ska kunna ta ansvar att planera och sedan genomföra aktiviteter. Många lokalavdelningar har även familjeaktiviteter som möjliggör för en hel familj att delta tillsammans, i en gemensam verksamhet oavsett ålder. Vi behöver också i ökad utsträckning utifrån ett folkhälsoperspektiv möta människor som är daglediga och våra seniorer.

FRILUFTSAKADEMIN

ALLMÄNT OM VÅR UTBILDNINGSGRUPP

Friluftsakademin är vår utbildningsorganisation som drivs av riksorganisationen, regionerna och ideella krafter tillsammans, med uppdrag att erbjuda och utveckla attraktiva och kvalitativa utbildningar och fortbildningar. Våra utbildningar styrs och kvalitetssäkras genom Styrdokumentet Friluftsakademin som antogs av Riksstämman 2018. Under 2019 har Friluftsakademin påbörjat att implementera besluten ifrån styrdokumentet Friluftsakademin. Detta arbete kommer att fortsätta med full kraft under år 2020.

En viktig uppgift för Friluftsakademin är att se till att vår utbildningsverksamhet blir mer likvärdig oavsett var utbildningen genomförs. Våra utbildningar ska bygga på samma utbildningsmål, kursplaner/innehåll och en likartad struktur. För att nå det målet krävs en grundlig kartläggning av vår nuvarande utbildningsverksamhet i respektive verksamhet. Detta arbete har Friluftsakademin påbörjat och har till syfte att slutföras under året.

Inom Region Öst kommer det under 2020 finnas sex olika utbildningsteam: Alpint inklusive funktionell-/paraskidåkning, Barn, Kanot (kajak & kanadensare), Långfärdsskridskor, Låglandsvandring och MTB. Utbildningsteam Alpint, Långfärdsskridskor och Barn har under 2019 utvecklat sitt samarbete tillsammans med respektive teams motsvarighet i Region Mitt. Båda regionerna önskar att fortsätta en utveckling av detta samarbete. Basen för det administrativa centret för Region Öst & Mitt, ACÖM, finns på regionkontoret i Jönköping. Regionens utbildningsteam har även utvecklat sitt digitala arbete med vår digitala plattform Teams både som kommunikationskanal och som bank för dokument samt utbildningsmaterial.

KURSLEDARE

Regionens kursledare utgör en central roll för att kunna genomföra fler utbildningar för nya ledare i lokalavdelningarna vilka i sin tur är otroligt viktiga för att bedriva ledarledda aktiviteter som är kärnan i vår verksamhet. Att genomföra ledarutbildningar som sker genom de olika utbildningsteamerna är ett av regionens viktigaste uppdrag. Teamen fungerar olika, utifrån skillnader i antal kursledare och traditioner. I regionstyrelsen finns en kontaktperson för respektive team.

Målet för 2020 är att rekrytera ytterligare kursledare till utbildningsteam Barn, Långfärdsskridskor samt Alpint. Av regionens budget för 2020 har varje utbildningsteam en egen delbudget, för exempelvis möten, fortbildning samt utbildning av nya kursledare. Regionkontoret administrerar ledarutbildningarna som kursledarna genomför. Avgiften för utbildningarna räknas fram utifrån en kostnadsbudget för varje utbildning. Regionen ämnar bibehålla dessa avgifter på en bra nivå för att ge lokalavdelningarna bästa förutsättningarna att utbilda flera ledare.

Arvodet till kursledare i samtliga utbildningsteam ligger på samma summa, 500 kr per dag (300 kr för halvdag) exklusive sociala avgifter. Ledarbidraget (som betalats ut till regionens lokalavdelningar om 300 kr för varje ledare som lokalavdelningen bekostat en utbildning) upphör från 1 april 2020.

BARN

Utbildningsteamet barn består idag av åtta kursledare och förhoppningen är att utbilda ytterligare två kursledare under 2020. Under verksamhetsåret 2020 ska barnteamet fokusera på fortbildning med inriktning HLU (högre ledarskapsutbildning) för att säkerställa att alla i teamet får möjlighet att tillförskaffa sig det senaste från Friluftsförbundet Kursledarkurs. Tanken är att på ett medvetandegöra sin egen kursledarroll och synliggöra kompetens, styrkor och utvecklingsområden för hela utbildningsteamet. Teamträffen sker i början av februari i Ånnaboda tillsammans med utbildningsteam Barn från Region Mitt för att stärka samarbetet i ACÖM. Därutöver kommer utbildningsteamet fortsätta att arbeta med att skapa likvärdighet i sina utbildningar. Teamet önskar även ytterligare en dagsträff under hösten 2020, där de vill producera utbildningsmaterial, förutsatt att det finns ekonomiskt underlag för detta.

Utbildningsteamet har nu en varsin representerat i respektive utvecklingsgrupp för både Skogsmulle och skogens värld (yngre barnen) samt Vildmarksäventyr (äldre barnen). Där fokus just nu läggs på likvärdighet och kvalitetssäkring samt utveckling. Fortsatt planering kommer ske för utbildningsteamet i Nässjö under februari 2021.

Under 2020 planeras följande utbildningar:

- 17-19 april. Skogsmulle och skogens värld, ledarutbildning, Rimforsa.
- 8-10 maj. Vildmarksäventyr, ledarutbildning, närheten av Norrköping
- 11-13 sept. Vildmarksäventyr, ledarutbildning, Nässjö
- 11-13 sept. Skogsmulle och skogens värld, ledarutbildning, Nässjö

FRILUFTSFRÄMJANDET I FÖRSKOLA OCH SKOLA

Friluftsförbundet Region Öst fortsätter arbetet med att utveckla och driva Skogsmulle i förskolan som en del i Friluftsförbundets nationella arbete vänt mot förskolor. Under 2019 utbildades ytterligare en kursledare och regionen har därmed numera tillgång till två regionalt förankrade pedagoger som tillika är utbildade kursledare inom Skogsmulle i förskolan-konceptet.

Under 2020 planerar regionen att erbjuda två grundutbildningstillfällen samt en endagskurs, fortbildning vänt mot förskolans yngre åldrar. Grundutbildningen i Visby blir en pilot för att prova att köra två dagar i rad, istället för två endagstillfällen där man mellan dag 1 och dag 2 får möjlighet att göra en hemuppgift. Uppföljning sker på nationell nivå och om försöket faller väl ut så är det möjligt att konceptet kommer att erbjudas på fler platser i landet.

- Visby 2-3 april. Grundutbildning.
- Linköping 29 maj. Fortbildning.
- Linköping 11 september och 2 oktober. Grundutbildning.

Nationella kursledarteamet hade en teamträff i Jönköping i februari men tyvärr hade Östs pedagoger ej möjlighet att medverka vid detta tillfälle. Kursledarna kommer att erbjudas fortbildning tillsammans med Öst barnledarteam istället. Under 2020 kikar vi också vidare på behovet av att ytterligare öka antalet medlemmar i teamet. Det finns också möjlighet att spana på Skogshjälte-konceptet och om det finns efterfrågan utreda förutsättningarna för att göra omtag inom regionen på detta område med sikte på att komma igång kanske 2021 eller 2022.

KANOT

Utbildningsteam Kanot arbetar med en långsiktig förstärkning av teamet. För närvarande består utbildningsteamet av sju personer, varav sex är kursledare och på sikt kommer även denna person genomgå kursledarkursen för att kunna utbilda på kajakledarutbildningen steg 1. Vi behöver även förstärka på kanadensarsidan och har där två personer som är intresserade, vår förhoppning är att även kunna skicka dem på kursledarkurs framöver. För att få ytterligare fortbildning i vildmarkssjukvård planerar teamet att skicka en person till NOLS Wilderness Medicine för att gå en sådan kurs.

Alla i teamet arbetar tillsammans med utbildningsfrågorna, utifrån olika kompetenser när det gäller exempelvis pedagogik och teknik. Utbildningsteamet finns också representerat i utvecklingsgrupp kanot på riksorganisationen. Arbetet med att utveckla kurserna på nationell och regional nivå fortsätter. Vi ser även över möjligheterna att använda Teams för fjärrmöten inom utbildningarna. Teamet räknar med att ha en egen fortbildningshelg med tillgång till bassäng i november för metodikutveckling och planering av kommande års verksamhet.

Under 2020 planeras följande utbildningar:

- En kajakledarutbildning steg 1 och den kommer gå över två helger. En under våren, därefter praktik under sommaren och en avslutande helg under hösten.

- Vi avslutar kajakledarutbildning steg 2 i början på maj.
- En ny kajakledare steg 2 planeras till 2020 med start under försommaren och avslutning senhösten i för att få till en praktikperiod under sommarmånaderna.
- GSRT – grundläggande säkerhet och räddningsteknik, en kurs i mars.
- Kanadensarutbildning intro för barnledare en helg i juni. Behörighet att leda prova-på-kanadensare vid strand och enkel paddling med äldre Strövare och Frilufsare/Åventyrliga familjen i varmt strandnära, skyddat vatten.
- Kanadensarledarutbildning steg 1 under september. Ger behörighet att leda barn- såväl som vuxengrupper.

LÅNGFÄRDSSKRIDSKOR

Utbildningsteamet för långfärdsskridskor inom Region Öst kommer fortsatt vara en samverkan mellan närliggande Regioner. Teamet har utökats med en person under 2019 men är fortfarande för smått för att driva verksamhet eller egna utbildningar. Under 2020 kommer två utbildningar för blivande långfärdsskridskoledare hållas, tillsammans med Region Mitt. En Steg 1 (planerad till 1-2/2) och en steg 3 (planerad till 7-8/3). Jobbet med att långsiktigt förstärka kursledningen fortsätter och målet är ett starkt team med olika kompetenser inom långfärdsskridsko som kan utbilda kompetenta och trygga långfärdsskridskoledare. Viktigt är också att bereda väg för ett jämställt skridskoteam genom att rekrytera på bred bas. Vi vill ha långfärdsskridskoledare i alla åldrar och av alla kön för att göra underlaget större och för att fler ska känna sig hemma.

LÅGLANDSVANDRING OCH FJÄLL

Vi kan konstatera att intresset för att utbilda sig till vandringsledare ökar. Det har varit förhållandevis lätt att fylla de utbildningar vi erbjudit. Målet för 2020 är att erbjuda två utbildningar. En utbildning förlagd i Region Öst norra del, Sixtorp, och en utbildning i regionens södra del, Öland.

I samband med Utblick 2020 finns det intresse från utbildningsteamet att delta och bidra till fortbildningsprogrammet. Teamet som nu består av fyra kursledare har även för avsikt att genomföra en teamträff under året för att bl. a. få en samsyn om de olika utbildningsmomenten.

Gällande Fjäll finns det ett nationellt utbildningsteam där två kursledare från Region Öst ingår. Det nationella teamet bedriver en utbildningsverksamhet enligt Fjällsäkerhetsrådets grundläggande norm för fjällledare och sprider exempelvis kunskap om fjällverksamhetens förutsättningar inom organisationen.

MTB

Att cykla MTB är något som ökar, både i samhället och i flera av Friluftsrämjandets lokalavdelningar. Vilket också är grunden till att Region Östs utbildningsteam grundades 2018. Utbildningsteamet består av fyra kursledare och är representerat i den nationella utvecklingsgruppen.

Utbildningsteamet planerar att genomföra en grundutbildning i maj på Isaberg och en fortbildning i september för regionens ledare under 2020. Om efterfrågan blir stor kan teamet även tänka sig att erbjuda en grundutbildning på hösten.

För att sprida MTB-glädje och försöka locka fler lokalavdelningar att starta MTB-verksamhet så planerar teamet att delta på fortbildningshelgen Utblick i Isaberg under oktober. Medlemmar i teamet planerar att gå fortbildningen Anpassat ledarskap för att utveckla sin kunskap inom detta område. Teamet kommer också att delta på den nationella kursledarträffen och på MTB-ledarträffen under 2020.

NATURPARKOUR

Naturparkour är ett roligt och allsidigt sätt att ta sig fram i naturen – passera olika hinder och underlag. Du deltar utifrån egna förutsättningar i grundläggande tekniker och säkerhetstänk, med fokus på rörelseglädje. Regionen anordnar utbildningar med hjälp av det nationella utbildningsteamet och försöker även att samarbeta med andra regioner i Friluftsförbundet utifrån behov och efterfrågan. Naturparkour vill vara ett självklart val av verksamhet för barn och ungdomar. Under 2019 har Naturparkour efterfrågats främst som en fortbildning kopplat till i första hand Strövare och Friluftssare. Detta gör att under 2020 kommer arbetet för att sprida Naturparkour som en fortbildning till redan befintliga ledare att inledas, då störst möjlighet till utveckling i verksamheten finns där.

ALPINT

TEAMET

För den alpina verksamheten finns ett utbildningsteam med sammanlagt över 20 personer. Verksamheten inom utbildningsteamet samordnas av en ledningsgrupp bestående av 5 personer. Samarbetet med utbildningsteamet i region Mitt har förstärkts och utvecklats vidare. Det har skett genom såväl fysiska som möten via telefon. Kurserna i Idre under januari körs tillsammans och bemanning av kurser för Realgymnasiet sker också från båda teamen. Inom Region Öst finns det också kursledare med inriktning på funktionell-/paraskidåkning. Under utbildningarna i Idre sker även ett samarbete med utbildningsteamet i Region Mälardalen. Genom att arbeta tillsammans med en del teoripass liksom banåkning, både lär vi av varandra och ger deltagarna möjlighet att möta flera olika ledare liksom att det innebär viss avlastning för kursledarna som orkar hålla ett ännu bättre fokus under en intensiv vecka.

Det regionala utbildningsteamet finns representerat i Utvecklingsgrupp Alpint i riksorganisationen och deltar även tillsammans med representanter från övriga regioner i det nationella kvalitetssäkringsarbetet. Fyra av fem nya kursledare har hållit en egen utbildning under 2020. Vi söker efter ytterligare nya kursledare till teamet.

UTBILDNING

De utbildningar som arrangeras av det alpina utbildningsteamet i Region Öst är i huvudsak koncentrerade till två tillfällen under året. Under Ledarveckan i Idre erbjuds Intro, Utbildning 1 och Utbildning 2 Skidor, samt Bi-Ski instruktörsutbildning. Resan till Idre omfattar 7 dagar, varav 6,5 dag på skidor. Vi siktar på ca 40 deltagare och bemannar med 6 ledare.

I början av mars erbjuds en Intro Skidor i Isaberg och i december i Sälen erbjuds Intro och Clinics på både Snowboard och Skidor förutsatt att det finns snö. Resan till Sälen omfattar 3,5 dag på skidor/snowboard, varav 2,5 dag är fylld med kurser. Sammanlagt deltar cirka 60–70 deltagare och ca 15–20 kursledare som hjälps åt att genomföra utbildningar, fortbildningar och andra aktiviteter under dagarna.

Till Realgymnasiet levererar vi en Intro i vecka 6, samt under hösten förberedande teoritillfällen inför kommande skidledarutbildningar på snö. Vi ska också erbjuda Realgymnasiet en Intro i Isaberg i början av mars eller på annan ort norröver om inte snö finns. Vi planerar för att genomföra en examensförberedande utbildning under december 2020.

FORTBILDNING

För kursledare med eventuella familjemedlemmar planeras en avslutningshelg i Tännadalen till Valborgshelgen. Den sker i samarbete med Region Mitt. Vid detta tillfälle genomförs även fortbildning av ledare i teamet. Kursledare i teamet medverkar också på den nationella fortbildningshelg som brukar arrangeras i november/december. Fortbildning av kursledare sker också i samband med resan till Sälen. Vidare genomför teamet certifieringar i skidteknisk färdighet och ledarskap i lokala anläggningar inom regionen. Teamet kommer att utbilda ledare i lokalavdelning för att certifiera i ledarskap efter utbildning 1 och 2.

Utbildningsteamet samlas också minst en gång under året, utanför snösäsong, för att planera och utveckla verksamheten. Ledningsgruppen genomför ca 10-15 telefonmöten under året.

Under senare år har Region Öst också haft ett särskilt fokus på ledarutbildningar inom skidåkning för personer med funktionsnedsättning, i och med det speciella utvecklingsprojektet SkiCamp som regionen bedrivit under de senaste tre åren. Projektet är nu avslutat men kan nu drivas vidare i lokalavdelningarna.

UPPDRAGSUTBILDNING

Under 2019 har ett samarbete inletts med Realgymnasiet tillsammans med Region Mitt vilket kommer att utvecklas ytterligare under 2020. Realgymnasiets program med inriktning: Natur och äventyr erbjuder sina elever att träna sitt ledarskap, utveckla sina praktiska och teoretiska kunskaper inom skidbranschen. Vårt alpina utbildningsteam kommer även att arbeta med så kallade NOD-veckor där eleverna får insikt i skidläraryrket på ett mångfacetterat sätt. NOD-veckorna ger eleverna en mkt bättre grund att stå på då de ges möjlighet att praktisera sina praktiska och teoretiska kunskaper samt lära sig om Friluftsrämjandets metodik och pedagogik. De blir på så sätt bättre förberedda inför kommande utbildningssteg år 2 och 3 på gymnasiet. Målet med Friluftsrämjandets skidläraryrket är att ge kunskaper och färdigheter för att tryggt och tydligt kunna leda skidskolor och grupper. I fokus står deltagarens ledarskap - förmågan att utifrån sina erfarenheter och egenskaper kunna reflektera över och utveckla sig själv som skidåkare. Utöver detta sker en samverkan med Region Mitts alpina utbildningsteam där både teamen hjälps åt att erbjuda följande skidutbildningar under Realgymnasiets alpina specialisering (utbildningsveckor i respektive årskull) och NOD-veckor:

- Introduktionsutbildning för skidor utför - åk 1
- NOD-veckor (alpina specialiseringsveckor) i åk 2 – i följande regioner: sydväst, öst och nord, huvudstad
- Utbildning 1 i åk 2
- NOD-veckor (alpina specialiseringsveckor) i åk 3 – i följande regioner: sydväst, öst och nord, huvudstad
- Utbildning 2 i åk 3.

UNG

Friluftsrämjandet är en generationsövergripande organisation på så sätt att det finns verksamhet för alla åldrar. Vi har konstaterat att ung är en målgrupp och inte en verksamhetsgren. Under året väljer Friluftsrämjandet därför att ta bort verksamhetsgrenen ung och i stället att fokusera på unga i de verksamheter vi har. Målgruppen Ung definieras utifrån ålder 13 – 25 år. Under 2020 kommer region Öst att fortsätta utvecklingen av verksamheter för unga på alla nivåer inom Friluftsrämjandet för att få fler medlemmar i åldersgruppen. Det finns också en särskild ungbudget avsatt med syftet att stödja verksamhetsutveckling för unga samt ung demokrati.

TVM står för "tre vildmarks mål" och representerar skogen, vattnet och fjällen, de tre arenorna för verksamheten. TVM är verksamhet för ungdomar och är 2020 mer aktuell än någonsin. Samhällstrenden går mot att ungdomar söker sig mer och mer ut i natur för att hitta sin paus från samhällets alla krav. TVM ska vara en plats för ungdomar att landa, andas och njuta av en trygghet och säker gemenskap. Region Öst stödjer fortsatt uppstart och utveckling av verksamheten i regionens lokalavdelningar.

Inom skidverksamheten finns Freeskiers, som vänder sig till barn och ungdomar 8 - 15 år. Genom Freeskiers kan vi erbjuda ett alternativ efter den traditionella skidskolan. Region Öst uppmuntrar en fortsatt utveckling av Freeskiers i de lokala hemmabackarna.

Ungdomsstämman hålls under perioden 1 oktober till 30 november 2020. Ungdomsstämman syftar till att behandla förslag inkomna från riksorganisationens styrelse och förslag inkomna från ungdomsmedlemmar. Ungdomsstämman kan lämna motion till riksstämman 2021 och inkomma med skrivelser till riksorganisationens styrelse.

Målet är att 2020 arrangera en träff för ungdomar i samband med fortbildningshelgen Utblick i Isaberg. En träff med fokus på att planera för hur vi vidareutvecklar verksamhet som attraherar målgruppen ung i region Öst.

UTBLICK 2020

Friluftsförbundet nationella fortbildningshelg Utblick genomförs 2020 för tredje gången under vecka 41. Årets datum är 9-11 oktober. Det finns goda chanser att det blir extra fokus på Utblick i organisationen delvis med anledning av att Friluftsförbundet pausar och väljer att avstå att genomföra Ledarveckan sommar 2020. Regionsordförandena har uttalat att målet för 2020 är att bidra till att Utblick:

- Blir en nationell fortbildningshelg
- 250 ledare/och kursledare kommer till Isaberg
- 3-5 utvecklingsgrupper genomför träffar på plats
- Regionsordförandena medverkar
- Utblick blir en angelägenhet som vi gör inom Friluftsförbundet - tillsammans.

Utbildningsansvarig på riksorganisationen har klivit in i arbetsgruppen som planerar och genomför Utblick. Tanken är att arbeta vidare med hur fortbildningar kan kvalitetssäkras och hur vi säkerställer att Utblick ger ringar på vattnet för medlemmar/ledare och organisationen lokalt, regionalt och nationellt.

UPPDRAGSFINANSIERAD VERKSAMHET

NATIONELL UTBILDNINGSDMINISTRATION

Hösten 2019 tecknade Region Öst och Riksorganisationen ett samarbetsavtal om utbildningsadministration. Samarbetet rör under 2020 följande utbildningar:

- Utbildning 3 skidor utför, januari
- Utbildning 3 skidor utför, mars
- Utbildning 4 skidor utför, mars
- Vinterfjällskurs mars: onsdag-söndag, mars
- Lavinutbildning, årsskiftet 2020-2021
- Utbildning 1 sommarfjäll, juni-juli
- Utbildning 2 sommarfjäll, juli
- Utbildning 1 och 2, längdskidor, november
- Upptakt längdskidor, preliminärt i december

UTVECKLINGSVERKSAMHET OCH PROJEKT

ALLMÄNT OM UTVECKLINGSSARBETETS INRIKTNING 2020

Även om Friluftsförbundets verksamhet redan idag fyller en viktig funktion ur ett folkhälsoperspektiv (genom alla de uteaktiviteter som vänder sig till barn, unga, vuxna och seniorer) så har Region Öst som målsättning att fortsätta utveckla verksamheten ytterligare med fokus på jämlik hälsa.

Den gemensamma nämnaren för utvecklingsarbetet är att nå grupper som av olika skäl har svårare än andra att få tillgång till ett aktivt friluftsliv. Målet är att därigenom ge möjlighet till fysisk aktivitet och ökad kontakt med naturen, vilket enligt all forskning är en viktig del för god hälsa och ökat välbefinnande.

Nedan beskrivs några av de utvecklingsområden där region Öst har påbörjat eller kommer att påbörja insatser under det kommande året.

Att använda projekt som metod för att arbeta med verksamhetsutveckling har varit en framgångsrik modell under flera år. Utmaningen är att säkerställa att projektleveranser kan tas emot och förvaltas i ordinarie verksamhet efter projektens avslut.

Region Öst fortsätter under år 2020 att se över modeller för att stärka hela regionens finansiering utifrån ändamålet/missionen att främja en aktiv fritid genom friluftsliv och därigenom verka för folkhälsa och livsglädje. Region Öst vill under år 2020 särskilt arbeta vidare med Friluftsförbundet's fokusområde Folkhälsa, där vi prioriterar barn och ungas hälsa styrt av ett mångfaldsperspektiv samt "Må bra i naturen - ålder är inget hinder" riktat till daglediga och seniorer. Under 2020 fortsätter Region Öst också att fokusera på de utvecklingsområden som redan har påbörjats eller kommer att starta under året inom de områden som beskrivs nedan.

ÖKAD TRYGGHET OCH SÄKRA AKTIVITETER

Under det gångna året har Friluftsförbundet identifierat att det förebyggande säkerhetsarbetet och uppföljning av aktiviteter behöver tydliggöras.

Regionen kommer belysa vikten av att arbeta med en säkerhetsplan när en aktivitet eller en utbildning ska genomföras. Tanken är att den ska utgöra ett hjälpmedel för planering, genomförande och utvärdering av aktiviteter samt utbildningar. Säkerhetsplanen ska också följas upp och förnyas regelbundet. Det är viktigt att tänka igenom innan en aktivitet eller utbildning genomförs vilka situationer som skulle kunna uppstå och vad som eventuellt skulle behöva göras i olika situationer. Det blir då lättare att agera på rätt sätt och skapa trygghet i sitt ledarskap. Därför är det viktigt att blivande ledare får grundläggande kunskap kring hur de gör riskbedömningar när de går sin grundutbildning i regionens regi.

Andra verktyg för att skapa en trygg och säker aktivitet är att alla ledare som ska bedriva verksamhet där barn och unga deltar, uppvisar ett utdrag ur belastningsregistret till sin styrelse i lokalavdelningen.

FRILUFTSLIV FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Vår ambition är att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att kunna ta del av ett aktivt friluftsliv på egna villkor. Det finns fortfarande ett stort utvecklingsbehov för att skapa fler aktiviteter och att nå ännu fler personer med funktionsnedsättning.

Alla barn och unga har rätt till utevistelse, rörelse och en aktiv fritid oavsett förutsättningar. För de som exempelvis har astma och allergi blir vägen ut i naturen svårare än för andra på grund av olika former av praktiska och psykologiska hinder.

Projektet- allergisäkra äventyr har bedrivits i samverkan med Astma- och Allergiförbundet med stöd av Svenska Postkodlotteriet under drygt tre år. Målet var att genom projektet utveckla verktyg för att skapa allergisäkra äventyr med syfte att bryta utanförskap, minska oro och stärka livskvalitet för barn och ungdomar som har astma, allergi eller annan överkänslighet. En digital utbildning har skapats för att ge friluftslivets ledare ökad kunskap och förståelse för barn och unga med astma och allergi. Utbildningen tillsammans med annat framtaget material kommer under 2020 att implementeras i organisationen och spridas till ledare med fokus på barnverksamhet. Utbildningen kommer att finnas i Friluftsförbundet's ordinarie verksamhet under Friluftsakademien.

Under senare år har Region Öst också haft ett särskilt fokus på ledarutbildningar inom skidåkning för barn och unga med funktionsnedsättning, i och med utvecklingsprojektet SkiCamp som regionen tidigare bedrivit. Förutsatt att det finns snötillgång kommer prova på-verksamhet under 2020 genom lokalavdelningars försorg att fortsätta bedrivas i lokala skidbackar runt om inom Region Öst. Regionen erbjuder en instruktörsutbildning i biski samt en medåkarutbildning riktad till framförallt anhöriga och assistenter, för att fler ska ha möjligheten att åka skidor på sina egna villkor. Målet är att utbilda fler ledare lokalt och anskaffa mer anpassad skidutrustning för personer med rörelsenedsättning och för personer med synnedsättning. Regionen kan på sikt specialisera sig på utbildningar och utöka den typen av verksamheten för att öka spridningen och möjligheten att alla kan åka skidor.

ÖKAD KUNSKAP OM NATUR OCH ALLEMANSRÄTT

En god kunskap om allemansrätten är en viktig förutsättning för att fler ska kunna använda sig av naturen på ett ansvarsfullt och hållbart sätt. Då det saknades nyskapande pedagogiskt material tog Friluftsrämjandet Region Öst på sig ett särskilt utvecklingsuppdrag inom Friluftsrämjandet med grundläggande tankar om vikten av människans samspel med naturen och att kunskapen om Allemansrätten bäst kan ges genom ett lustfyllt lärande. Utgångspunkten för utvecklingsarbetet var att skapa ett nytt kreativt material riktat till unga.

Utvecklingsarbetet bedrevs i samarbete med Studieförbundet i Jönköpings län och ungdomsorganisationen Sverok med stöd av Naturvårdsverket. Arbetet resulterade i ett kortspel om Allemansrätten som i dialog med Friluftsrämjandets riksorganisation fick namnet "Spelet om allemansrätten". Målet är att på ett lustfyllt sätt öka kunskapen om hur man ansvarsfullt och hållbart umgås med naturen. Kortspelet kommer att kunna beställas på Friluftsrämjandets webbshop. Dessutom finns en digital kortversion på Friluftsrämjandets hemsida.

MÅ BRA I NATUREN – ÅLDER ÄR INGET HINDER

Samlad forskning visar tydligt på en positiv hälsoförebyggande påverkan. Balans, koordination och rörlighet tränas mycket bra i naturen och människor får även generellt en bättre livskvalitet om de vistas i gröna områden. Här har Friluftsrämjandet en viktig roll att spela.

Friluftsrämjandet Region Öst har drivit projektet Må bra i Naturen, i samverkan med lokalavdelningen Friluftsrämjandet Öxnegården, Studieförbundet och Jönköpings kommun. Syftet med projektet var att nå äldre personer, för att öka deras möjlighet att kunna ta sig ut i naturen. Projektet genomfördes i bred samverkan med andra aktörer i bostadsområdet Öxnehaga och med projektbidrag från familjen Kamprads stiftelse. Inom ramen för projektet producerades också en inspirationsfilm.

Projektet är nu avslutat men Friluftsrämjandet kommer att fortsätta utveckla erfarenheterna från arbetet under år 2020, för att synliggöra vikten av rörelse och friluftsliv för daglediga och seniorer, utifrån ett folkhälsoperspektiv. Inspirationsfilmen kommer att användas i det fortsatta arbetet för att visa på Friluftsrämjandets samhällsnytta och civilsamhällets viktiga roll ur ett folkhälsoperspektiv, i samspel med olika offentliga aktörer.

Allmänna arvsfonden vill stötta det engagemang som finns inom föreningslivet för att öka tillgängligheten och delaktigheten i samhället för äldre personer med funktionsnedsättning. I satsningen "Ålder är inget hinder" efterlyser nu arvsfonden projekt som ska bidra till att förbättra möjligheterna för äldre personer att delta i samhällslivet. Friluftsrämjandet kommer under år 2020 ansöka om ett nytt utvecklingsprojekt, "Må bra i naturen - ålder är inget hinder", inom Region Öst. Hittills planerar Friluftsrämjandets lokalavdelningar i Kalmar, Eksjö, Öxnegården och Finspång att samverka i utvecklingsarbetet. En tematräff "Senior i naturen" genomfördes i slutet av 2019 och ett uppföljande möte planeras under våren 2020.

MOBIL -FAMILJPROJEKT I ÖSTERGÖTLAND

Studieförbundet i Östergötland har tillsammans med RF-SISU Östergötland och Friluftsrämjandet Region Öst ansökt om medel från Allmänna Arvsfonden för projektet MoBil - rörelse och bildning i samverkan. Målet är att utveckla arbetssätt kring insatser som syftar till ökat deltagande från både barn och föräldrar, i aktiviteter anordnade av de olika föreningarna. Insatserna ska genomföras i områden med socioekonomiska utmaningar, till att börja med i Norrköping och i Motala. I projektet ingår aktiviteter inom idrott och friluftsliv för barn och unga parallellt med studiecirkel och andra utbildningsinsatser för de vuxna. Det kommer också vara aktiviteter där hela familjerna är tillsammans.

INFÖR FRILUFTSLIVETS ÅR

Det av Naturvårdsverket planerade Friluftslivets år 2021 handlar om att lyfta friluftslivet, att få många nya människor att vara ute och att visa upp alla de värden som friluftslivet har. Samtidigt är Friluftslivets år ett

stort samarbetsprojekt mellan organisationer och personer som vill delta i arrangemanget. Tanken är att förbereda under 2020, genomföra 2021 och följa upp under 2022. Det förslag som har arbetats fram består av tolv leveranser som manifesteras och kopplas till ett aktivt arbete med sociala medier och PR under en månad i taget, mer information finns på Naturvårdsverkets webb www.naturvardsverket.se. Friluftsförbundet Region Öst har för avsikt att aktivt delta i genomförandet av Friluftslivets år i samverkan med andra aktörer.

SAMVERKAN

ALLMÄNT

Det pågår ett arbete inom Region Öst för att öka samverkan med många olika aktörer, på såväl lokal som regional nivå. Regionen samverkar redan idag med många olika typer av organisationer, såväl offentliga som ideella. Det skapas nu också många nya former av spännande partnerskap över traditionella gränser där det också är viktigt att Friluftsförbundet tar en aktiv roll.

STUDIEFRÄMJANDET

Under 2019 initierades två träffar mellan Region Östs anställda och Studiefrämjandets verksamhetsutvecklare i de olika distrikt som regionen samarbetar med. Syftet var att lära känna varandra, stärka samverkan och att inspireras och lyfta goda exempel, med mera. Under 2020 är det Studiefrämjandet Småland, Östergötland samt Värmland-Örebro som berörs. En ny träff är planerad i maj i Norrköping och temat denna gång blir samverkan inte bara mellan Friluftsförbundet-Studiefrämjandet på lokal och regional nivå utan även över föreningsgränser. Kanske finns beröringspunkter och fördelar av att även spana mot exempelvis Naturskyddsföreningen, Svenska Jägareförbundet, Svenska Turistföreningen och liknande föreningar?

Friluftsförbundet Region Öst har representerats av Klas Qvarnström som styrelseledamot i Studiefrämjandet Småland under 2019 och han är nominerad av regionsstyrelsen även 2020. I Studiefrämjandet Östergötlands styrelse har Hanna Styrbjörn varit vår representant 2019. Hanna Styrbjörn ställer upp för omval 2020. Till Studiefrämjandet Värmland-Örebros styrelse har det funnits möjlighet att nominera ny kandidat för 2020.

ISABERG

Stiftelsen Isabergstoppen är en stiftelse till vilken Friluftsförbundet är en av medgrundarna genom tidigare distrikt Småland. Friluftsförbundet Region Öst har en ordinarie styrelsepost, Claes Rosenqvist, Jönköping, som också ingår i stiftelsens arbetsutskott samt en ersättare, Hans-Åke Antonsson, Öxnegården. Lekmannarevisor är Klas Qvarnström, Växjö, fram till och med våren 2020 och regionsstyrelsen har valt Caroline Ekehage, Värnamo, som ersättare. Lekmannarevisorssuppleant är Lars Hermansson, Mullsjö.

Friluftsförbundet Region Öst har ett samarbetsavtal med Stiftelsen Isabergstoppen med syfte att stärka och utveckla varandras verksamheter och varumärken. Det nuvarande avtalet gäller fram till hösten 2021. Under året kommer Region Öst också att arbeta med att operativt förverkliga samarbetsavtalets intentioner gällande frågor som synlighet, marknadsföring, medlemserbjudanden etc. Det blir också fokus att tillsammans med Stiftelsen Isabergstoppen och övriga regioner i Friluftsförbundet och riksorganisationen, samt med externa samarbetspartners, för tredje gången genomföra en nationell utbildningshelg på Isaberg den 9 - 11 oktober, se ovan, punkten Utblick – utbildningshelg Isaberg.

PARTNERSKAP FÖR SOCIALA INNOVATIONER I ÖREBRO LÄN

Partnerskapet för sociala innovationer startade i januari 2015. Bakgrunden är ett långt utredningsarbete där vi ville bygga vidare på den långa traditionen av organiserad samverkan mellan offentlig verksamhet

och idéburen verksamhet som länge funnits i Örebro län. Det övergripande syftet är att ge stöd och rådgivning i framväxten av sociala innovationer. Partnerskapet består av idéburna organisationer, offentlig verksamhet, universitet och representanter för näringsliv. Under 2020 kommer en mer grundläggande diskussion genomföras mot bakgrund av den nya regionala Utvecklingsstrategin och den regionala Handlingsplanen för civilsamhälle och socialekonomi i syfte att lägga grunden till en flerårig verksamhetsplan för Partnerskapet.

IDÉBURET OFFENTLIGT PARTNERSKAP, LOKALA ÖVERENSKOMMELSER

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) togs fram 2010 av organisationen Forum - idéburna organisationer med social inriktning och är en modell för partnerskapsrelationer mellan den idéburna och offentliga sektorn.

Ett IOP kan ses som ett mellanting mellan upphandling och föreningsbidrag. När en offentlig instans och en idéburen organisation avtalar om ett Idéburet offentligt partnerskap, IOP, definierar de tillsammans en samhällsutmaning. En förutsättning är att överenskommelsen om partnerskap inte utformas som en beställning från det offentliga, eftersom det då i efterhand kan riskera att betraktas som en ören upphandling. Därför ska initiativet till verksamheten komma från den idéburna parten. IOP kan med fördel prövas av Friluftsförbundet lokalförvaltningar för samverkan kring verksamhet inom respektive kommun. Det är också möjligt att flera lokalförvaltningar kan skapa regionala partnerskap.

Region Öst kan stötta lokalförvaltningar som är intresserade av att skapa partnerskap och formulera överenskommelser.

LÄNSSTYRELSER

Region Öst har verksamhet i sex olika län: Gotland, Jönköping, Kalmar, Kronoberg, Örebro och Östergötland. Länsstyrelserna arbetar nu alltmer med strategiskt friluftsrarbete. Samverkan med de olika Länsstyrelserna inom regionen kommer därför att fördjupas under året. Det finns numera särskilda friluftsstrategier på alla länsstyrelser naturvårdsenheter. Det innebär att arbetet vid sidan av remisser och mer formella kontakter även kommer att innefatta mer utvecklande verksamhet. Den nationella Tankesmedjan för friluftsliv som Naturvårdsverket årligen arrangerar kommer framöver att kompletteras av nya regionala tankesmedjor, där Friluftsförbundet kommer att kunna spela en viktig och aktiv roll.

LANDSTING/REGIONER

Region Öst får årligt stöd för sin verksamhet från de Regioner/landsting som finns inom Regionens Östs geografiska område. Det har genomförts en sammanslagning av landsting och regionförbund vilket leder till att de gamla landstingen försvinner i sin nuvarande form och istället uppgår i en ny gemensam större landstingskommunal regionorganisation. Denna förändring medför också att det öppnas nya möjligheter för regionalt stöd, för exempelvis folkhälsoorganisationer. Friluftsförbundet kommer under 2020 att ta vara på dessa bidragsmöjligheter inom de nya regionerna, i syfte att försöka öka stödet för vår verksamhet för folkhälsa och livsglädje.

Friluftsförbundet Region Öst har undertecknat en regional överenskommelse i Östergötland mellan Region Östergötland och den idéburna sektorn. Överenskommelsen är en gemensam avsiktsförklaring avseende samverkan. Inom ramen för den regionala Överenskommelsen kan det offentliga och de idéburna organisationerna föra en kontinuerlig dialog. Det ska också utformas handlingsplaner över samverkan i treårsperioder mellan Region Östergötland och Friluftsförbundet Region Öst, vilket underlättar samarbetet och den framtida planeringen. Motsvarande processer pågår också i de övriga landstingen/regionerna. Även i arbetet med att ta fram regionala utvecklingsstrategier i respektive region kommer Friluftsförbundet kunna ha en framträdande roll med inriktningen på folkhälsa och livsglädje.

ÖVRIGT

Friluftsförbundet Region Öst stödjer några föreningar på regional nivå. Vikten och värdet av fortsatt medlemskap utreds under året i mån av tid.

- Föreningen Miljö Linné har bytt namn till Refarm Linné och har 2019 slagits samman med systerorganisationen Refarm.
- Östergötlands arkivförbund.
- Kronobergsarkivet.
- Jönköpings läns folkrörelsearkiv.

NYCKELTAL FÖR REGIONEN

MEDLEMMAR I REGIONEN

NULÄGE

Inom Friluftsförbundet vet vi att deltagande i våra aktiviteter är det som leder till folkhälsa, livsglädje och kunskap om och förståelse för naturen och friluftsmiljön. Att vara medlem ger också konkreta förmåner (nationella avtal som med SJ, Idre, och regionala som med Isaberg Mountain Resort) och dessutom så stöttar man föreningen och ger föreningen en starkare röst genom sitt medlemskap.

Inom Friluftsförbundet i Region Öst är vi totalt 12 987 medlemmar (30 september 2019) vilket är en ökning med över 5,5 procent jämfört med 2018 och i princip med linje med förväntan för året. Våra medlemmar är fördelade inom följande medlemskategorier:

- 39 procent av våra medlemmar är barn. (-2% jmf. med föregående år)
- 11 procent av våra medlemmar är ungdomar. (+2% jmf. med föregående år).
- 50 procent av våra medlemmar är vuxna.

I Region Öst finns 2 114 familjemedlemskap (48 fler än föregående år) och 48 procent (+4 % jmf. med föregående år) av det totala antalet medlemmar i Region Öst är familjemedlemmar.

De flesta medlemmarna tillhör följande lokalavdelningar, mer än 500-1500 medlemmar: Norrköping, Linköping, Örebro, Jönköping, Kalmar, Karlskoga och Växjö. Kalmar är uppkomling i gruppen. Mellan 400-500 medlemmar: Värnamo, Ljungby och Borensberg.

REKRYTERA, AKTIVERA, BEHÅLLA

Fler medlemmar som är aktiva i våra aktiviteter och i föreningen ger många positiva effekter. Det ger bland annat fler deltagare i aktiviteter (och därmed möjlighet att utöka aktivitetsutbudet), fler ambassadörer för Friluftsförbundet – vi blir en starkare röst både lokalt och nationellt, bredare rekryteringsbas för ledare och förtroendevalda; och det stärker vår ekonomi genom deltagaravgifter, medlemsavgifter och bidrag. Vårt mål är att sammantaget bidra till att öka det totala antalet medlemmar med minst 663 stycken under 2020 med särskilt fokus på att ytterligare öka antalet familjemedlemskap. Totalt vill vi vara 13 650 medlemmar den 30/9 2020 (2019: 12 987)

2020	13 650
2021	14 350
2022	15 050

Region Öst arbetar inte aktivt med medlemsrekrytering men bidrar till detta genom att säkerställa utbildning och fortbildning av ledare samt att stärka och stötta lokalavdelningarna genom olika service- och utvecklingsinsatser.

ÄVENTYR OCH LEDARKOMPETENSER I REGIONEN

723 äventyr som kan kopplas till Region Öst eller lokalavdelningar i Region Öst finns upplagda i Äventyrshanteraren för 2019 och 1 316 ledarkompetenser finns registrerade per 2019-12-31. Det är första gången som regionen tagit fram dessa nyckeltal och i mån av tid kommer vi följa utvecklingen gällande dessa parametrar 2020 för att kunna bedöma hur vi kan arbeta vidare med utvecklingen under 2021.

ORGANISATION

ÖVERGRIPANDE NULÄGE OCH PRIORITERAD UTVECKLING

Friluftsförbundet Region Öst befinner sig i en utmanande situation. Vid årets ingång finns det en viss överbemanning av tjänst i förhållande till de intäkter som är förväntade på årsbasis. Planen för 2020 är göra en strukturförändring. Regionen behöver se över prioriteringar och att verksamhetens insatser anpassas efter de resurser som under året tillgängliggörs. 2020 kommer att drivas med ett planerat underskott, med åtgärder kommer att vidtas så att regionen inför 2021 har en organisation på plats som kommande år, utifrån styrelsens prioriteringar, kan driva en verksamhet i ekonomisk balans.

Totalt sett är vi i en expansiv fas med årliga medlemsökningar i storleksordningen 5 % under de senaste åren. Det innebär att lokalavdelningarna i regionen har fler deltagare som efterfrågar bra och säkra äventyr, vilket i sin tur leder till att lokalavdelningarnas behov av ledarutbildning och fortbildning också ökar. Totalt sett har vår satsning på Friluftsakademien börjat visa framgång genom att 2019 blev ett rekordår i antalet genomförda utbildningar där också merparten genomfördes med fullgott deltagarantal. För 2020 är utmaningen att säkerställa resurs så vi fortsatt kan stärka våra utbildningsteam och kursledare. Detta gör vi genom att regionkontoret under våren 2020 tar fram en handlingsplan för arbetet med förbättringar och effektivisering av processer i utbildningsorganisationen och i det administrativa arbetet.

Vad det gäller vår basfinansiering så utgår vi från en samverkansmodell där vi till största delen är finansierade via offentligt stöd från regioner och landsting. Här har vi en utmaning då de stöd vi erhåller i flera fall ligger kvar oförändrade, på samma nivåer som tidigare år, eller rentav riskerar att minska. Detta innebär i praktiken att regionen får mindre bidrag per år om hänsyn ska tas till normala kostnadsökningar för exempelvis löner, hyra med mera. Här arbetar våra regionsutvecklare fortsatt med nätverkande och påverkansarbete för att synliggöra vårt resursbehov och att inte minst lyfta fram vårt bidrag till folkhälsa och livsglädje genom friluftsliv och vad vi gör för att vårda och utveckla vår friluftsmiljö och i arbetet för ett hållbart Sverige.

Regionens tredje största intäkt är medlemsintäkterna och inte heller här har det senare åren skett någon större ökning på årsbasis.

Att strategiskt bedriva regions- och verksamhetsutveckling med hjälp av extern projektfinansiering är en modell som visat sig kunna vara framgångsrik. Resursmässigt bidrar dock intäkter från externfinansiering från projekt marginellt till regionens basverksamhet. I övrigt kräver metoden eftertanke och god planering för att kunna genomföras så att syfte och mål uppnås och där synergier skapas så att organisationen inte belastas av projektet utan att det upplevs som en förstärkning. Research och förarbeten under 2019 gör att regionen 2020 i första hand väljer att satsa på utvecklingen av ett nytt större projekt, Må bra i naturen – ålder är inget hinder. Vi är också vid årets ingång medsökande till MoBil. Uppföljning av dessa satsningar görs löpande och beroende på utfallet, om externa medel beviljas, kan vidare steg tas under sommaren och hösten 2020.

I samband med regionstämman 2020 kommer det att ske en förnyelse i regionsstyrelsen då två ledamöter samt ordförande kommer att avgå. Då det var två nya ledamöter som valdes in i styrelsen även 2019 finns det sammanlagt ett behov av att skapa ett introduktionsprogram för de nya i styrelsen ihop med anställda för att säkerställa teamets arbete för regionens fortsatta drift och utveckling. Detta introduktionsprogram sätts samman under våren och rullar ut under året.

ADMINISTRATIVT SAMARBETE ÖST OCH MITT

Friluftsförbundet Region Öst och Mitt har ett samarbete, ACÖM - Administrativt Center Region Öst och Mitt, kring anställd personal för att underlätta för regionerna att säkerställa verksamhetsplanerna och dess ambitioner. Regionerna har en gemensamt anställd utbildningssamordnare som servar båda regionerna. Region Öst har vid årets ingång anställda regionsutvecklare motsvarande drygt 1,55 % heltidstjänst, bemanningsnivån kommer dock att ses över under året. Region Mitt har per den 15 april 2020 avvecklat sin regionsutvecklare. Istället kommer Mitts styrelse att arbeta med ett processinriktat arbetssätt. Gällande ansökningar av bidrag kommer Region Mitt under 2020 att köpa upp till 10 procents regionsutvecklartjänst av Region Öst som stöd i arbetet med att hantera ansökningsprocessen och uppföljning.

Utbildningssamordningen och regionsutvecklingsarbetet styrs varje enskild region men det finns en gemensam styrgrupp för ACÖM, bestående av två representanter från respektive region, som tillsammans säkerställer kontorets arbete. För gemensam personal finns ett samverkansavtal i grunden.

Styrgruppen planerar en fysisk planeringsträff någon gång under kvartal 3 eller 4, 2020. Regionerna har under 2020 hittills inga pågående gemensamma utvecklingsprojekt.

Under februari/mars 2020 sker en intern kontorsflytt inom lokalerna på St Göransvägen på grund av ombyggnation. I samband med flytten minskar hyrd kontorsyta lite granna (fortfarande 4 arbetsplatser, men 2 rum istället för 3).

KOMMUNIKATION

Friluftsförbundet Region Östs kommunikation syftar ytterst till att stödja våra målsättningar om att stärka ledarskapet, attrahera fler medlemmar och verka för fler aktiviteter/aktivitetstimmar, och för att bidra till att stärka attraktiviteten och kännedomen om varumärket Friluftsförbundet.

Friluftsförbundet i Region Öst kommunicerar med stöd av Friluftsförbundets varumärkesplattform, grafiska profil och värdegrund i följande kanaler:

- friluftsframjandet.se/ost som är Region Östs webbplats med information om regionens verksamheter samt vidare länkar till lokalavdelningarna
- [@friluftsframjandetost](https://www.facebook.com/friluftsframjandetost) på facebook som är en aktiv gillasida samt [@friluftsframjandetost](https://www.instagram.com/friluftsframjandetost) på Instagram.
- Därutöver finns på facebook kontona [@friluftslivforalla](https://www.facebook.com/friluftslivforalla) och [@skicamp.friluftsliv](https://www.facebook.com/skicamp.friluftsliv)
- Regionförbundet är vårt digitala nyhetsbrev som sänds ut 4–6 gånger per år till alla aktiva medlemmar med registrerad e-postadress.
- Lokalavdelningarnas styrelser får nyhetsbrevet Styrelsebrevet vid behov, eller direkt e-post, med riktad information som kan underlätta styrelsearbete.
- I det interna kommunikationsarbetet fokuserar vi särskilt på att utveckla dialog, information och informationsflöde till/mellan regionens medlemmar, ledare och förtroendevalda.

2020 vill vi inom Friluftsförbundet i Region Öst fortsätta att arbeta aktivt för att stärka vår kommunikation och bidra till vi-känsla och engagemang. Generellt fokuseras kommunikationsarbetet mot våra egna digitala kanaler såsom nyhetsbrev och sociala medier. Syftet är dels att aktivt marknadsföra och informera om våra utbildningar och att lyfta våra team och kursledare med målet att våra utbildningar ska fyllas. Dels att generellt berätta om regionens arbete, om viktiga beslut och de människor som verkar i regionens arbete som ett led i vårt arbete med att öka kännedomen om Friluftsförbundet och att stärka varumärket. Ambitionen är också att omvärldsbevaka och kunna lyfta fram människor och goda exempel från lokalavdelningarnas verksamheter i våra kanaler och detta görs i mån av tid.

DEMOKRATI

REGIONSTÄMMA

Regionstämman 2020 genomförs digitalt den 25 april. Regionstämman är regionens högsta beslutande organ och en del av att säkerställa den demokratiska processen. Här utses styrelse och representation till riks- och årsstämma. Huvudsyftet med de årliga stämmorna är att stämman av våra gemensamma mål och medel samt följa upp föregående stämmas beslut. Verksamhetsberättelse med ekonomisk redovisning är en viktig del av avstämningen.

STYRELSEN

Styrelsen har sex planerade möten under året. Kontaktdetaljer till styrelsen och övriga förtroendevalda, med mera, finns på vår webbplats: www.friluftsframjandet.se/ost

Antal styrelseplatser utökades vid stämman i Rimforsa 2019 till åtta plus ordförande. 2020 är förslaget antalet ska vara sju, plus ordförande.

För den nya styrelsen som tillträder i april 2020 kommer ett introduktionsprogram att skapas ihop med anställda, det kommer också göras en översyn av styrelsens arbetsbeskrivning.

EKONOMI OCH FINANSIERING

EKONOMI

Regionens viktigaste ekonomiska styrverktyg är budget, inklusive resultat och balansräkning. Vi ska verka för en balanserad ekonomi. Vår vision är att vara en icke-vinstdrivande organisation som finansieras genom vår ideella kärnverksamhet och genom bidrag. 2020 års budgetförslag är kopplat till årets verksamhetsplan och den planerade verksamheten som består av förvaltning och vidareutveckling av ordinarie verksamhet.

Under några år har Region Öst gjort planerade satsningar med hjälp av eget kapital för att stärka kontorets kompetensnivåer inom kommunikation, regionsutveckling och utbildningssamordning. Satsningarna har inneburit att de senaste åren drivits med underskott. Sedan hösten 2019 har Region Östs styrelse lagt en handlingsplan för att anpassa verksamhet och bemanning utifrån tillgängliga resurser så att verksamhet på sikt kan drivas i ekonomisk balans. För 2020 har Friluftsförbundet Region Öst budgeterat för en omsättning på 3, 35 miljoner kr och det prognosticerade resultatet för 2020 är -166 938 kr. Vid årets utgång förväntas det egna kapitalet uppgå till 927 803 kr. För 2021 innebär planens förverkligande att det finns förutsättningar att nå ekonomisk balans.

Vår basverksamhet är:

- Löpande ekonomiarbete.
- Budget, prognos och rapportering.
- Årsredovisning och revision.
- Lön och tidrapportering.
- Fakturahantering.
- Administration av kostnader för kursverksamhet.

Region Öst köper viss del av ekonomihanteringen av RF-SISU Smålands servicebolag.

FINANSIERING

Våra stora intäktskällor är deltagaravgifter, regionala bidrag/landstingsbidrag och medlemsavgifter.

Under 2020 har Region Öst åtagit sig att på Riksorganisationens uppdrag utföra viss utbildningsadministration gällande nationella utbildningar (se sidan 16). Minst en månads heltidstjänst beräknas kunna finansieras genom samarbetet, plus overheadkostnader.

För 2020 är vi medsökande i Studieförbundet projekt MoBiL. Om projektet beviljas kan projektstart ske hösten 2020. Ansökan gäller för projektår 1 en 40 % tjänst med lokal närvaro i Östergötland. Denna tjänst är ej innefattad i den version av budget 2020 som föreläggs regionstämman.

Region Öst planerar att söka medel för satsningen Må Bra i Naturen – Ålder är inget hinder under 2020. Projektet planeras att samordnas via regionkontoret men förväntad projektstart är tidigast kvartal 3 eller 4 och därför är projektet ej innefattat i den version av budget 2020 som föreläggs stämman.

INRIKTNINGSMÅL FÖR VERKSAMHET FÖR VERKSAMHETSÅREN 2021-2022

- Fortsatt arbete för offentlig finansiering som folkhälsoorganisation.
- Friluftsakademins långsiktiga utveckling och fortsatt arbete med uppdragsutbildning åt extern kund.
- ACÖM med utveckling av/mot gemensamma team.
- Arrangera riksstämma 2021.
- Friluftslivets år 2021.
- Läger paraskidåkning ungdom 2021.
- Driva projekt Må bra i naturen – ålder är inget hinder.
- Vara delaktiga i Ledarveckor och Utblick.